

Sneeuwschoenwandelen in de Spaanse Pyreneeën

De magie van Stilte

Zwijgend lopen we door de nieuwe sneeuw in Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Het voelt zacht en zwevend, lichtjes knispert het dunne laagje. Het is half maart 2019 en met de dag worden onze rugzakken zwaarder: steeds meer kleren verdwijnen onder de klep. De zuidelijke zon dwingt ons goed te drinken en te blijven smeren, maar desondanks worden de warmte en de zon ons soms bijna teveel.

Tekst Femke Treep Beeld Bernadette van Acker en Menno van Manen

De Spaanse Pyreneeën zijn misschien niet de eerste bergen die in je opkomen als je aan een wintervakantie denkt, maar hier in Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici bewijzen ze ons dat je er wel degelijk uitstekend kunt sneeuwschoenwandelen. Onze tocht gaat langs vijf berghutten die allemaal boven de 2000 meter liggen en niet één dag kunnen we onze sneeuwschoenen missen.

Als International Mountain Leader (IML) in opleiding heb ik het geluk deze sneeuwschoenweek mee te mogen op stage. Onder leiding van IML Anne van Galen rond ik hiermee mijn opleiding af en mag ik zodra ik mijn diploma in handen heb ook als gids de mooiste bergavonturen begeleiden.

Koprol

Onze reis begint in het Refugi Rosta-PyrenMuseu in Salardú, dat al in de negentiende eeuw een uitvalsbasis was voor de bergsportpioniers in deze regio. Je kunt er tegenwoordig niet alleen overnachten, maar de hut is ook ingericht als museum, toegewijd aan het *Pirineïsmo*.

Na een nacht op de slaapzaal laten we zo veel mogelijk overbodig gewicht achter in de hut en vertrekken we met alleen het hoogst noodzakelijke in onze rugzakken. Het busje van Anne rijdt ons naar de parkeerplaats een stukje verder de vallei in, waar we onze hoogtemeters kalibreren, onze piepers inschakelen en checken, en de sneeuwschoenen voor het eerste half uur op onze rugzakken binden. Hoewel er vanaf vertrek sneeuw ligt, genieten we nog even van onze bewegingsvrijheid zonder eendenvoeten. Na een uurtje warmlopen, gaat het omhoog naar onze eerste hut, Refugio de la Restanca. Plotseling komt precies in een zigzag-bocht een van de deelnemers met een koprol mijn kant op. Een

Doorsteek via Coret d'Oelhacrestada (2472 meter).

simpel evenwichtsverlies heeft in dit geval een gebroken sleutelbeen tot gevolg. Deze ontzettend sterke deelnemer bijt haar tanden op elkaar en laat zich door Anne en twee anderen terug naar het busje en het ziekenhuis begeleiden. Aangezien we niet ver van de hut zijn, loop ik met de overige vier door. In de dichte bewolking vinden we de hut en oefenen we onze zoektechnieken met de lawinepiepers, tot we tegen etenstijd weer compleet zijn. We genieten van een goede maaltijd terwijl we bijkomen van deze eerste dag vol onverwachte gebeurtenissen. We spreken met elkaar af: laten we dan op zijn minst met deze acht aanwezigen het einde van de tocht halen!

Prioriteiten

Onze afspraak van gisteravond blijkt nog niet zo makkelijk na te komen. Als we denken dat we gisteren alle onaangename verrassingen hebben gehad, blijkt vandaag iemand last te hebben van hoofdpijn en misselijkheid. Hoewel we ons slechts

Nieuwe sporen in de verse poeder op Coth de Pödo (2592 meter).

op 2010 meter hoogte bevinden, kunnen we hoogteziekte toch niet uitsluiten. Gelukkig is de tocht naar de volgende hut niet lang, dus hebben we voldoende ruimte om te schuiven in het programma. Vanuit de hut maken we een mooie lus in de ochtendzon, om vervolgens terug te keren en te horen dat het na een paar uurtjes rust veel beter gaat met onze zieke deelnemer. Gelukkig! We nemen een kop koffie en steken dan met alle acht de steile col over. We genieten van een ongelooflijk mooi besneeuwd granietlandschap met bevroren meertjes.

We oefenen zoektechnieken met onze lawinepiepers

Aan het eind van deze zonnige dag komen we aan bij de stijlvolle en gezellige Refugio Ventosa i Calvell. Voor de geplande lawineschepoefeningen is de groep moeilijk te motiveren; het zogenaamde slachtoffer laten ze liever tot morgen liggen. Lekker eten, wijn en een haardvuurtje hebben de voorkeur. Prioriteiten stellen, ook op vakantie!

Voorbereidingen

Bij het voorbereiden van een zesdaagse reis komt veel kijken. Zo moeten we een tochtplanning maken. Een zeer grondige bestudering van de kaart vooraf helpt later bij de oriëntatie in het terrein zelf, maar is ook essentieel om sleutelpassages te signaleren en alternatieve routes uit te stippelen. Zo kan het zijn dat je steile hellingen tegenkomt die afhankelijk van de sneeuwcondities wel of niet begaanbaar zijn. Daarnaast bevat een tochtplanning ook een tijdschema en een punto de no retorno: in geval van weersomslag of een andere tegenvaller kun je hiermee bepalen of het beter is om door te lopen naar de volgende hut of terug te keren naar het vertrekpunt van de dag.

Daarnaast kijken we vooraf goed naar het weer en de verwachtingen, maken een noodplan, zoeken telefoonnummers van de lokale hulpdiensten op, bellen de hutten om hen in te lichten over allergieën van de deelnemers, kopen reservebatterijen en, *last but zéker not least*: interpreteren de lawineberichten. Zonder zichtbare paden en markeringen, en soms met de verrassing van dichte mist, kan er een groot beroep gedaan worden op onze navigatievaardigheden. Voor de meeste deelnemers van deze reis geldt dat ze om twee redenen graag met een gids op pad gaan: enerzijds omdat ze onzeker zijn over hun eigen sneeuwkenntnis, anderzijds om zo echt lekker op vakantie te gaan en de voorbereidingen aan iemand anders over te laten.

Oriëntatie

Het winterlandschap is altijd anders. De sneeuw- en weersomstandigheden zijn afhankelijk van het seizoenverloop en kunnen de beleving, zwaarte en veiligheid van een tocht in een totaal ander perspectief plaatsen. Sporen door verse sneeuw is anders dan lopen op een bevroren ijslaag, een *whiteout* vraagt meer oriëntatievaardigheden dan een zonnige dag, lunchen in een straffe wind is minder ontspannen dan rustig pauze nemen in het lentezonnetje... En zo is de ene tocht de andere niet.

Dat blijkt ook vandaag: na een goede nacht en een luxe ontbijt ziet het landschap er totaal anders uit dan gisteren. Dichte mist, geen zicht, een laagje verse sneeuw. Na oorlog in het materiaalhok, waar iedereen tegelijkertijd zijn tas probeert in te pakken, vertrekt de ene groep na de andere elk in zijn eigen richting.

Wat wordt een mens blij van buitenspelen en ontdekken!

Niet lang na vertrek bevinden we ons weer in een leeg landschap en zoeken we onze eigen route over de col in de stormachtige wind. Ondanks de winterse omstandigheden van vandaag besluiten we een omweg te maken om een graat van kleine toppen mee te pakken. Dit harde werken levert ons niet veel meer op dan plezier en mooie foto's, maar wat wordt een mens blij van lekker buitenspelen en ontdekken! Aangekomen in Refugio de

Bij Refugio Ventosa i Calvell.

Colomers vullen we net als de andere dagen onze emmertjes met douche- en slaapperei. In de Spaanse hutten mogen de rugzakken doorgaans niet naar de slaapzaal, maar zijn er emmertjes of mandjes om benodigdheden voor de nacht in te verzamelen. We richten ons bed in, laden onszelf op met een lunch en warme thee, en sterk als we zijn, slepen we onszelf de warme hut weer uit. Een extra rondje door de winter van vandaag, en niet te vergeten dat 'slachtoffer' dat we nog moeten uitgraven – een klusje dat vies tegen blijkt te vallen. 'Even' een hoopje sneeuw verplaatsen is een berg werk, kost veel tijd, heeft veel organisatie nodig en is een enorme fysieke uitdaging. Door alle stappen van het protocol te doorlopen, wordt pas echt duidelijk dat een geslaagde redding meer vraagt dan het volgen van een pijltje op een piepend apparaat. Oefenen!

Paradijs

Zo atypisch als het diner met forel was, zo typisch is het Spaans ontbijt. Met een bodem van *magdalenas* (muffins), *marías* (biscuitjes) en *tostadas* (toast) beginnen we aan onze ontdekkings-tocht van vandaag. Anne gaat freestylen. Hoezo de geplande route volgen als je ook dwars door het landschap heen kunt

Anne leidt de groep over Coret d'Oelhacrestada het nationaal park in.

steken? Zoekend naar een eigen route en avontuur klimmen we gestaag langs grote granieten pieken en glijden we op steile hellingen omlaag naar Refugio de Saboredo. We zijn ongelooflijke geluksvogels, want wat is dit een schitterende plek! Een gezellig hutje met slechts 28 bedden, prachtig uitzicht vanuit bed, wederom allervriendelijkste huttenwaarden en een route naar de wc onder de sterrenhemel. Wat wil een mens nog meer. Buiten op het bankje in de zon, met een biertje en veel humor, is het helemaal compleet.

Stilte

Het uitzicht is magisch en de stilte overweldigend. Een zacht briesje, de warmte van de zon op mijn huid. Een welkome rust tijdens een groepsreis. Reizen in een groep is heel gezellig en leuk, en het stelt je in staat activiteiten te ondernemen die je alleen niet zou kunnen doen. Wel is de beleving van de bergen anders dan wanneer je alleen op stap zou zijn. De stilte van de omgeving wordt vaker opgevuld met stemmen, je hoofd krijgt minder gelegenheid om leeg te lopen. Het voorstel voor een yoga- en meditatie sessie om de dag mee te beginnen, klinkt me als muziek in de oren. In de ochtendzon, op een plateau met prachtig uitzicht, zoekt iedereen zijn plek. Zo klinkt stilte dus.

Helemaal opgeladen beginnen we aan een rustige tocht naar alweer de laatste hut van deze trekking. Langs talloze diersporen in de verse sneeuw klimmen we de col over en nemen we aan het einde van de afdaling de tijd voor een welverdiende siësta. Dat we daarna opnieuw kunnen warmlopen met nog een laatste korte, maar stevige klim, had niet iedereen aan zien komen... Vanuit Refugio d'Amitges genieten we van het uitzicht op de imposante granietpieken rondom het meer.

Sporen

De laatste etappe van de trekking, terug het dal in, wordt een avontuurlijke afdaling door het bos. We willen onze sneeuwschoenen niet meer uitdoen. Zijn we dan toch stiekem gehecht geraakt aan die plastic dingen onder onze voeten? We raken in de war als we heel grote sporen ontdekken in het sneeuwdek: vossen, dassen, eekhoortjes; ze zijn ons allemaal voor geweest, maar misschien ook een van de Sloveense beren? Met deze vraag in ons hoofd stappen we met z'n achten in de taxi terug naar het PyrenMuseum in Salardú. De onvergetelijke trekking door Parc Nacional d'Aigüestortes is volbracht. Een mooi plekje in de geschiedenis van het Pirinisme is voor ons. ◀

Bergsportreizen op de Bergsportdag

Ben je nieuwsgierig geworden naar het reisaanbod van Bergsportreizen of wil je een vraag stellen aan een van de reisdeskundigen? Kom dan op 9 februari naar de stand van Bergsportreizen in het NBC in Nieuwegein. Kijk voor meer informatie op bergsportdag.nkbv.nl of scan de QR-code met de camera van je mobiele telefoon.

Boven Oefenen met de 3-eenheid pieper, schep en sonde. Rechts Door de Circo de Colomers naar Refugio Saboredo.

Sneeuwschoenwandelen in Aigüestortes

Reis

Vanaf Utrecht is het 1300 kilometer rijden naar Vielha. Als je vliegt op Toulouse Airport dan is het 167 kilometer rijden naar Vielha, vanaf Barcelona Airport is het 315 kilometer naar Vielha. Kijk voor mogelijke treinverbindingen op nsinternational.nl.

Accommodatie

In het nationaal park is een uitgebreid netwerk van berghutten die ook in de winter geopend zijn, waardoor veel verschillende routes mogelijk zijn. Het is raadzaam vooraf via refusonline.com te informeren naar de exacte openingsdata per hut en je accommodatie te reserveren.

Lawneberichten en kaartmateriaal

De meest accurate informatie over de sneeuwomstandigheden in Val d'Aran en Aigüestortes kun je vinden op lauegi.conselharan.org. Dit Boletín de Peligro de Aludes wordt door deskundigen in Val d'Aran geschreven en is daarmee een stuk betrouwbaarder dan de berichten van de weerkundigen van het landelijke AEMET (aemet.es) dat in Zaragoza is gevestigd.

Gratis topografische kaarten kun je downloaden via ign.es/iberpix2/visor.

Drie-eenheid

Tijdens een sneeuwschoentocht is de drie-eenheid pieper, schep en sonde heel belangrijk. Neem goede bergschoenen, warme kleding en diverse laagjes mee, zodat je onderweg kunt 'pellen' bij warm weer. Degelijke sneeuwschoenen met goede 'stijgijzers' zijn onmisbaar bij het oversteken van de steile colletjes in dit gebied.

Mee met Bergsportreizen?

Wil je mee op deze tocht? Bergsportreizen organiseert ook deze winter weer een sneeuwschoenwandeleweek naar Encantats Pyreneeën, van 14-20 maart 2020. De reis wordt begeleid door International Mountain Leader (IML) Anne van Galen. Kijk voor meer informatie op bergsportreizen.nl.

Femke Treep rondde in het voorjaar van 2019 haar opleiding tot UIMLA International Mountain Leader af en is nu zelfstandig gids voor Spaanse en Nederlandse bergsportorganisaties, zoals Bergsportreizen. Kijk voor meer informatie op femketreep.nl.

